

FINANSMINISTERIET

Evaluering af eftersynet af ministeriernes adfærdsforudsætninger

September 2026

Evaluering af eftersynet af ministeriernes adfærdsforudsætninger
September 2026

I tabeller kan afrunding medføre,
at tallene ikke summer til totalen.

Denne publikation er udarbejdet af
Finansministeriet
Makropolitisk Center
Christiansborg Slotsplads 1
1218 København K
Telefon 33 92 33 33
fm@fm.dk

Elektronisk publikation:
ISBN: 97887-85402-10-3

Publikationen kan hentes på
Finansministeriets hjemmeside
fm.dk

Indhold

1. Sammenfatning af evalueringen	5
Formandskabets analyser af regneprincipper og konsekvensvurderinger	6
Ministeriernes opfølgning på formandskabets anbefalinger	8
2. Baggrund om eftersynet	10
3. Dokumentation og grundlag for vurderinger af adfærdsvirkninger	11
3.1 Finansministeriets principper for vurdering af adfærdsvirkninger	11
3.2 Formandskabets anbefalinger om god skik	13
Validitet og kvalitetsdeklarationer	13
Dokumentation	14
Usikkerhed	15
Anvendte samfundsmæssige mål	15
4. Gennemgang af formandskabets vurderinger og ministeriernes opfølgning	17
4.1 Temakapitler	17
Tilgangseffekter ved ændrede dagpengeregler, forår 2022	17
Virkninger af selskabsskat, forår 2023	18
Arv og arbejdsudbud, forår 2024	20
Skatter og arbejdsmarkedsdeltagelse, forår 2024	21
Tilskyndelser af kommunal udligning, efterår 2025	22
Højtlønnet udenlandsk arbejdskraft, forår 2026	22
4.2 Mindre temaer behandlet i kapitel I om aktuel økonomisk politik	23
Forhøjet selskabsskat for den finansielle sektor, efterår 2022	23
Afskaffelse af store bededag som helligdag, forår 2023	24
Personbeskatning, efterår 2023	24
Skatteforvridningsfaktoren, efterår 2023	25
Personbeskatning og virkninger af produktivitet, efterår 2024	25
Den aktive beskæftigelsesindsats, forår 2025	26
Forbrugsafgifter og arbejdsudbud, forår 2025	27
Arbejdsudbudseffekter af skattetiltag målrettet seniorer, forår 2026	28
4.3 Temakapitler om offentligt forbrug	29
Tidlig indsats, forår 2021	29
Lærerbidrag i folkeskolen, efterår 2022	29
Tidlig sundhedsindsats, efterår 2023	30
Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien, efterår 2025	30

1. Sammenfatning af evalueringen

De Økonomiske Råds formandskab fik i 2021 til opgave at efterse ministeriernes adfærdsforudsætninger, som anvendes til konsekvensvurderinger af økonomisk-politiske tiltag. I bemærkningerne til lovforslaget fremgår, at det er hensigten at evaluere eftersynet i 2025. På baggrund af evalueringen er det ligeledes hensigten at tage stilling til, om det løbende eftersyn skal indstilles efter en femårig periode.

Eftersynet blev lovfæstet med henblik på at understøtte, at ministeriernes skøn er tidssvarende og så præcise som muligt på baggrund af den tilgængelige viden. Dertil blev eftersynet ledsaget af et 'følg-eller-forklar'-princip, som indebærer, at finansministeren forpligtes til enten at følge formandskabets anbefalinger eller offentligt at redegøre for, hvorfor anbefalingerne ikke følges.

Denne evaluering indeholder en gennemgang af de analyser og anbefalinger til ministeriernes konsekvensvurderinger, som De Økonomiske Råds formandskab har gennemført siden igangsættelsen af eftersynet. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at De Økonomiske Råds sekretariat som led i eftersynet også har afholdt to faglige seminarer med fokus på regneprincipper med deltagelse af repræsentanter fra hhv. ministerierne og medlemmerne af Det Økonomiske Råd.

Evalueringen indeholder både en opsummering af formandskabets analyser og overvejelser samt ministeriernes svar og opfølgning på anbefalinger. Evalueringen er som udgangspunkt afgrænset til rapporter fra De Økonomiske Råds formandskab om *Dansk Økonomi*, hvor der eksplicit henvises til eftersynet af ministeriernes regneprincipper, og inkluderer derfor ikke rapporter om *Økonomi og Miljø* og *Produktivitet*.

Formandskabet har i perioden også udgivet en række temakapitler med fokus på mulige dynamiske virkninger af offentligt forbrug, jf. tabel 1.1. Disse kapitler gennemgås kort til sidst, selv om formandskabet ikke eksplicit nævner regneprincipper og ikke har afgivet anbefalinger til ændrede konsekvensvurderinger i den forbindelse.

Det skal bl.a. ses i lyset af, at analyserne generelt ikke har fundet evidens for adfærdsvirkninger af marginale ændringer i det offentlige forbrug på de pågældende områder, hvilket er i overensstemmelse med ministeriernes sædvanlige udgangspunkt, jf. *Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer*, Finansministeriet (2018).

Tabel 1.1**Formandskabets temakapitler relateret til dynamiske virkninger af offentligt forbrug**

Temakapitel	Rapport
Tidlig indsats (daginstitutioner)	Forår 2021
Lærerbidrag i folkeskolen	Efterår 2022
Tidlig sundhedsindsats	Efterår 2023
Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien	Efterår 2025

Kilde: De Økonomiske Råd, rapporter om dansk økonomi, 2021-2025.

Formandskabet har desuden haft fokus på (egne) regnemetoder i en række analyser, som heller ikke er gennemgået i evalueringen. Det drejer sig bl.a. om formandskabets analyser af tilbagetrækningsaftalen og fremskrivninger af tilbagetrækningsadfærd i rapporter om *Dansk Økonomi* i foråret 2021 og efteråret 2022 og 2024. Dertil har formandskabet bl.a. behandlet virkninger af tonnageskatten i *Produktivitet 2024* samt beskatning af privatbilisme og beskæftigelseseffekter af drivhusgasbeskatning i miljøøkonomiske rapporter, herunder *Økonomi og Miljø 2021*.

I de to følgende delafsnit opsummeres formandskabets analyser og anbefalinger, der gennemgås i evalueringen. Første del giver et overblik over alle de analyser formandskabet siden efteråret 2021 har udarbejdet vedr. ministeriernes konsekvensvurderinger. Anden del fokuserer på den delmængde af analyser, hvor formandskabet har haft anbefalinger til ministeriernes adfærdsforudsætninger mv. Delafsnittet opsummerer formandskabets konkrete anbefalinger og ministeriernes opfølgning efter 'følg-eller-forklar'-princippet.

Formandskabets analyser af regneprincipper og konsekvensvurderinger

Tabel 1.2 indeholder et overblik over de analyser og temaer, formandskabet har udarbejdet og behandlet som en del af eftersynet af ministeriernes regneprincipper og konsekvensvurderinger.

Gennemgangen af formandskabets analyser viser:

- I alle ti rapporter om *Dansk Økonomi* udgivet fra efteråret 2021 til foråret 2026 har formandskabet omtalt udvalgte elementer i ministeriernes regneprincipper.
- Formandskabet har udgivet i alt syv temakapitler med særsomt fokus på regneprincipper og konsekvensvurderinger samt behandlet otte mindre temaer som en del af det faste *kapitel I* om aktuel økonomisk politik.
- I det første temakapitel gav formandskabet en introduktion til eftersynet og opstillede en række anbefalinger til god skik for dokumentation, validiteten af regneregler og metoder samt håndtering af usikkerhed mv., jf. *kapitel 3*.

Tabel 1.2**Oversigt over formandskabets analyser vedr. ministeriernes konsekvensvurderinger**

	Rapport	Analyse	Indhold i eftersyn
Temakapitler om ministeriernes konsekvensvurderinger			
Regneprincipper og konsekvensvurderinger	Efterår 2021	Introduktion til konsekvensvurderinger	Om god skik for beslutningsgrundlag
Tilgangseffekter ved ændrede dagpengeregler*	Forår 2022	Litteraturgennemgang	Overordnede anbefalinger om adfærd og modelramme
Virkninger af selskabsskat*	Forår 2023	Litteraturgennemgang og illustrative beregninger	Konkrete anbefalinger til tre centrale forudsætninger
Arv og arbejdsudbud*	Forår 2024	Empirisk analyse og litteraturgennemgang	Konkret anbefaling til arbejdsudbudsadfærd ved arv
Skatter og arbejdsmarkedsdeltagelse*	Forår 2024	Litteraturgennemgang	Overvejelser om mulige justeringer af forudsætninger og modelramme
Tilskyndelser af kommunal udligning	Efterår 2025	Empirisk analyse	Overordnet vurderes der ikke behov for ændringer af forudsætninger
Højtlønnet udenlandsk arbejdskraft	Forår 2026	Empirisk analyse	Undersøgelse af mulige kollegaeffekter af beløbsordningen
Mindre temaer behandlet i kapitel I om aktuel økonomisk politik			
Forhøjet selskabsskat for den finansielle sektor	Efterår 2022	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Om kvaliteten af dokumentation for konsekvensvurderingen
Afskaffelse af store bededag som helligdag*	Forår 2023	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Konkret anbefaling til forudsætning om arbejdsudbudsadfærd
Personbeskatning	Efterår 2023	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Overordnede anbefalinger til ministeriernes igangværende eftersyn
Skatteforvriddningsfaktoren*	Efterår 2023	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Anbefaling om præsentation af resultater for to forskellige faktorer
Personbeskatning og virkninger af produktivitet	Efterår 2024	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Vurdering af ministeriernes opdatering og overvejelser om mulig inkonsistens ift. produktivitet og offentlige finanser
Den aktive beskæftigelsesindsats	Forår 2025	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Om dokumentation og virkninger af uddannelsesaktivering.
Forbrugsafgifter og arbejdsudbud*	Forår 2025	Litteraturgennemgang	Konkret anbefaling til arbejdsudbudsadfærd af afgifter
Arbejdsudbudseffekter af skattetiltag målrettet seniorer	Forår 2026	Gennemgang af ministeriernes vurdering	Vurdering af ministeriernes regneprincipper med fokus på konsistens på tværs af forskellige tiltag.

Anm.: Analyser markeret med (*) indeholder konkrete anbefalinger, som ministerierne har fulgt op på efter følg-eller-forklar, jf. tabel 1.3.

Kilde: Rapporter om *Danske Økonomi*, De Økonomiske Råd, 2021-2026.

- Skatteområdet har været i fokus i ni ud af de fjorten identificerede temaer, som omhandler regneprincipper på konkrete politikområder. Dertil har der været fokus på regneprincipper for dagpengeregler, den aktive beskæftigelsesindsats, afskaffelse af store bededag som helligdag, produktivitetsændringer og offentlige finanser samt udligningsordningen.
- Formandskabets vurderinger har for fire temaer været baseret på litteraturgennemgange (dagpenge, selskabsskat, skatter og arbejdsmarkedsdeltagelse samt forbrugsafgifter og arbejdsudbud). I tre temakapitler har formandskabet baseret vurderingerne på egne nye empiriske analyser (arv og arbejdsudbud, tilskyndelser af kommunal udligning samt højtlønnet udenlandsk arbejdskraft). I de øv-

rige temaer har formandskabet gennemgået eller kommenteret ministeriernes konsekvensvurderinger, uden at der har været en egentlig ny bagvedliggende analyse.

- Indholdet i eftersynet har haft et bredere fokus end det specifikke opdrag i loven om adfærdsforudsætninger. Formandskabet har bl.a. kommenteret på dokumentation, modelvalg og præsentation af konsekvensvurderinger. Samtidig har formandskabet præsenteret mere overordnede vurderinger samt overvejelser om mulige justeringer af regneprincipper, uden at der har været tale om egentlige anbefalinger til forudsætninger efter 'følg-eller-forklar'.

Ministeriernes opfølgning på formandskabets anbefalinger

Tabel 1.3 indeholder et overblik over konkrete anbefalinger fra formandskabet og ministeriernes opfølgning efter 'følg-eller-forklar'-princippet. Det bemærkes, at ikke alle analyser fra tabel 1.2 fremgår, hvilket skyldes, at kun nogle af analyserne indeholder konkrete anbefalinger, som ministerierne har responderet på.

Gennemgangen af ministeriernes opfølgning på de konkrete anbefalinger viser:

- En simpel optælling viser, at ministerierne har responderet på fjorten anbefalinger fra formandskabet. Formandskabet har ikke haft anbefalinger i alle deres temaanalyser, og nogle af analyserne indeholder flere anbefalinger. Det er samtidig vanskeligt at foretage en entydig optælling, da anbefalingerne har forskellig karakter.
- Ministerierne har fulgt eller delvist fulgt fire ud af formandskabets fjorten anbefalinger. Dertil er der igangsat en opdatering af dagpengemodellen, som vedrører to anbefalinger. I otte tilfælde har ministerierne afvist at følge anbefalingerne. Det er forklaret i Finansministeriets skriftlige indlæg til formandskabets rapporter eller i opfølgende svar, hvorfor anbefalingerne ikke er blevet fulgt.
- Ministerierne har udarbejdet to opfølgende svar på anbefalinger (selskabsskat samt arv og arbejdsudbud). Dertil er der udarbejdet ny dokumentation for selskabsskat og hovedaktionærernes indkomststransformation i forbindelse med *Skatteøkonomisk Redegørelse 2025*, Skatteministeriet (2025).
- Ministeriernes opfølgning har generelt taget tid. Således gik der 13 måneder, før der blev offentliggjort et svar på formandskabets anbefalinger vedr. selskabsskat, og to år, før der blev offentliggjort opdaterede regneprincipper for selskabsskatten, jf. *Skatteøkonomisk Redegørelse 2025*, Skatteministeriet (2025). For arv og arbejdsudbud gik der 21 måneder før der blev offentliggjort et svar med opdaterede regneprincipper for arvebeskatning.
- Formandskabet anbefalede i *Dansk Økonomi, forår 2024 og forår 2025*, at det overvejes at indføre en tidsfrist for ministeriernes opfølgning efter 'følg-eller-forklar'-princippet. Finansministeriet anerkendte i det skriftlige indlæg, at

opfølgning bør ske inden for en rimelig tidshorisont, men vurderede, at en fast tidsfrist vil være uhensigtsmæssig. Det skal bl.a. ses i lyset af, at opfølgning kan indebære omfattende analyse- og modeludviklingsarbejde, som erfaringsmæssigt tager tid.

Tabel 1.3**Formandskabets konkrete anbefalinger til adfærdsforudsætninger og ministeriernes opfølgning**

Anbefaling	Følg-eller-forklar	Ministeriernes opfølgning
Temakapitler om ministeriernes konsekvensvurderinger		
Tilgangseffekter ved ændrede dagpengeregler, forår 2022		
Ministeriernes tilgangseffekt er for stor ved ydelsesændringer og for lille ved ændringer af dagpengeperioden.	-	Opdatering igangsat
Der er behov for at gentænke regneprincipperne på dagpengeområdet.	-	Opdatering igangsat
Virkninger af selskabsskat, forår 2023		
Ministerierne bør ændre byrdefordelingen af ændringer i selskabsskatten, fra fuld lønnevæltning til ligelig fordeling mellem lønmodtagere og ejere.	Delvist følg	Svar (juni 2024)
Ministerierne bør nedjustere det forudsatte omfang af international overskudsflytning ved selskabsskatteændringer.	Forklar	
Ministerierne bør forudsætte at afledte stigninger i private lønninger fra selskabsskatteændringer er neutrale for den finanspolitiske holdbarhed.	Forklar	
Ministerierne bør offentliggøre en samlet dokumentation for regneprincipper for selskabsskat, inklusive alle centrale forudsætninger.	Følg	Dokumentation (maj 2025)
Ministerierne bør opstille en regneregulering for hovedaktionærers indkomsttransformation ved ændringer i løn-, aktie- og selskabsskat.	Følg	Dokumentation (maj 2025)
Arv og arbejdsudbud, forår 2024		
Ministerierne bør skønne over arbejdsudbudsvirkninger ved ændringer af boafgiften, fx svarende til forudsætningerne for personfradraget.	Følg	Dokumentation (februar 2026)
Skatter og arbejdsmarkedsdeltagelse, forår 2024		
Ministerierne bør overveje at indregne en større deltagelseffekt.	Forklar	Skriftligt indlæg
Ministerierne bør overveje at se bort fra forskelle på tværs af indkomstniveauer og på tværs af ledige og beskæftigede.	Forklar	Skriftligt indlæg
Mindre temaer behandlet i kapitel I om aktuel økonomisk politik		
Afskaffelse af store bededag som helligdag, forår 2023		
Formandskabet vurderer, at afskaffelsen vil have en kortsigtet positiv beskæftigelsesvirkning, mens ministerierne skønner at virkningen er varig.	Forklar	Skriftligt indlæg
Skatteforvridningsfaktoren, efterår 2023		
Ministerierne udelader skatteforvridning i samfundsøkonomiske analyser. Formandskabet anbefaler at præsentere resultater både med og uden.	Forklar	Skriftligt indlæg
Den aktive beskæftigelsesindsats, forår 2025		
Ministerierne bør overveje at justere regneprincipperne for uddannelsesaktivering baseret på nyere danske og internationale studier.	Forklar	Skriftligt indlæg
Forbrugsafgifter og arbejdsudbud, forår 2025		
Ministerierne bør som udgangspunkt skønne uændret arbejdsudbud ved ændringer i forbrugsafgifter.	Forklar	Skriftligt indlæg

Kilde: Rapporter om *Danske Økonomi*, De Økonomiske Råd, 2021-2025; *Opfølgning på Danske Økonomi, forår 2023 – Regneprincipper for selskabsskatten*, Finansministeriet og Skatteministeriet (2024); *Skatteøkonomisk Redegørelse 2025*, Skatteministeriet (2025); *Regneprincipper for bo- og gaveafgiften, samt dødsboscatten*, Finansministeriet og Skatteministeriet (2026).

2. Baggrund om eftersynet

I april 2021 blev loven om Det Økonomiske Råd og Det Miljøøkonomiske Råd ændret. Til loven blev blandt andet tilføjet:

” § 3, stk. 7. Formandskabet skal mindst én gang årligt vurdere de adfærdsforudsætninger, som anvendes af ministerierne ved udarbejdelsen af konsekvensvurderinger af økonomisk-politiske tiltag. Vurderingen skal indeholde anbefalinger til konkrete justeringer af de anvendte forudsætninger, hvis der findes anledning hertil. Formandskabet kan i sit arbejde indhente bidrag fra eksterne eksperter efter behov.”

Eftersynet blev lovfæstet med henblik på at understøtte, at ministeriernes skøn er tidssvarende og så præcise som muligt på baggrund af den tilgængelige viden. Dertil blev eftersynet ledsaget af et lovfæstet ”følg-eller-forklar”-princip:

” § 3b. Følges formandskabets anbefalinger efter § 3, stk. 7, 1. pkt., ikke, skal finansministeren offentligt redegøre herfor.”

Et lignende princip er gældende i forbindelse med formandskabets rolle som finanspolitisk vagthund.

Af lovbemærkningerne fremgår det, at eftersynet omhandler tiltag vedrørende fx offentlige ydelser, offentligt forbrug, offentlige investeringer, eller skatter og afgifter. Eftersynet omfatter både områder, hvor ministerierne i dag forudsætter adfærdsændringer af økonomisk-politiske tiltag, og områder, hvor der ikke forudsættes adfærdsændringer. Det er op til formandskabet selv at fastlægge de konkrete emner, der tages op i eftersynet, samt rækkefølgen for behandlingen.

I bemærkningerne til lovforslaget fremgår desuden:

”Det er hensigten, at der i 2025 vil blive gennemført en evaluering af eftersynet og på den baggrund blive taget stilling til, om det løbende eftersyn skal indstilles efter en femårig periode. I så fald vil der skulle fremsættes lovforslag herom.”

Det er baggrunden for indeværende evaluering af formandskabets eftersyn af ministeriernes konsekvensvurderinger.

3. Dokumentation og grundlag for vurderinger af adfærdsvirkninger

Dokumentationen af ministeriernes regneprincipper og forudsætninger for adfærdsvirkninger har været et tilbagevendende opmærksomhedspunkt i formandskabets eftersyn. Formandskabet har flere gange understreget, at det er en vigtig, men omfattende opgave at dokumentere de økonomiske ministeriers regneprincipper, og opfordret til, at opgaven prioriteres politisk, og at der afsættes ressourcer til det i ministerierne.

Formandskabet har derudover flere gange opfordret til at opstille generelle kriterier og kvalitetsdeklarationer for udarbejdelse af skøn for adfærdsvirkninger. Finansministeriet har løbende kommenteret på disse forhold.

I det følgende præsenteres først Finansministeriets generelle principper for at udarbejde skøn for adfærdsvirkninger. Herefter gennemgås formandskabets generelle anbefalinger i forhold til dokumentation og adfærdsforudsætninger samt ministeriernes opfølgning og bemærkninger hertil i perioden og i eksisterende dokumentationsnotater.

3.1 Finansministeriets principper for vurdering af adfærdsvirkninger

Finansministeriet har i et dokumentationsnotat for regneprincipper og regnemodeler opstillet tre overordnede principper for opgørelse af skøn for adfærdsvirkninger, *jf. boks 3.1*.

Boks 3.1

Finansministeriets principper for opgørelse af skøn for adfærdsvirkninger

1. Den altovervejende hovedregel er, at der søges at foretage middelrette skøn for de økonomiske konsekvenser af politisk-økonomiske tiltag.
2. Som udgangspunkt skal de anvendte beregningsforudsætninger være empirisk funderet i observerede erfaringer med virkninger af tidligere politikændringer.
3. Ekstrapolering af eksisterende empiriske resultater skal være konsistente med den relevante teori og skøn anvendt på andre lignende områder.

Kilde: *Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet*, Finansministeriet (2024).

Finansministeriets første udgangspunkt er, at der skal udarbejdes så retvisende og dækkende skøn som muligt for, hvordan økonomisk-politiske tiltag påvirker de offentlige finanser og samfundsøkonomien i øvrigt. Det indebærer, at der søges opgjort 'middelrette skøn' for samtlige elementer i konsekvensvurderinger, hvor dette er muligt og relevant, herunder også adfærdsvirkningerne, selv om viden om adfærdsændringernes størrelse sjældent er præcis. Udelades skøn for adfærdsændringer med henvisning til usikkerhed, vil vurderingen indeholde en systematisk bias. Det tilstræbes derfor at udarbejde skøn uden bias i hverken den ene eller anden retning.

Finansministeriets andet udgangspunkt er, at skøn for adfærdsvirkninger som alt-overvejende hovedregel tager afsæt i faktiske, observerede erfaringer med virkningerne af tidligere politikændringer. Finansministeriet bemærker, at der primært lægges vægt på analyser på danske data og analyser, der på troværdig vis estimerer en egentlig årsagssammenhæng mellem det pågældende tiltag og adfærdsændringen. I denne vurdering kan fx mængden af studier og litteratur, der peger i samme retning, være medbestemmende for vurderingen af det middelrette skøn.

Finansministeriets tredje udgangspunkt er, at det i mange tilfælde vil være nødvendigt at ekstrapolere fra eksisterende empiriske sammenhænge og relevant teori for at udarbejde konsekvensvurderinger af konkrete tiltag. Det afspejler bl.a., at økonomisk-politiske tiltag ofte er nye og uafprøvede i den forstand, at der ikke er tidligere erfaringer eller empiriske studier af det konkrete tiltag, som en konsekvensvurdering kan baseres på.

Finansministeriet bemærker, at der kan være tilfælde, hvor skøn for adfærdsvirkninger i betydelig grad må baseres på teoretiske argumenter. Det vil være tilfældet, når der ikke findes analyser, som direkte belyser virkningen af et tiltag, men hvor der ud fra teoretiske overvejelser om konsistens i regneprincipperne og en generelt anvendelig teoretisk ramme vil være belæg for at ekstrapolere adfærdsforudsætninger fra beslægtede tiltag.

Endvidere kan der være tilfælde, hvor klare teoretiske sammenhænge kan lempe de krav, der stilles til kvaliteten af de foreliggende empiriske sammenhænge og antallet af empiriske studier til at underbygge vurderingen.

Finansministeriet uddyber overvejelserne om konsistens og begrænsningerne i forhold til at etablere robuste empiriske sammenhænge i *Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer, Finansministeriet (2018)*. På skatteområdet kan der fx opstilles en generelt anvendelig teoretisk ramme for vurdering af arbejdsudbudseffekter af ændringer i personbeskatningen, idet effekterne med rimelighed kan forudsættes at virke gennem få, veldefinerede kanaler, navnlig via den enkeltes disponible indkomst og dens afhængighed af arbejdsomfanget. Det nødvendige empiriske arbejde kan derfor i princippet begrænses til få empiriske studier, hvis resultater kan anvendes konsistent på tværs af konkrete tiltag.

3.2 Formandskabets anbefalinger om god skik

I forlængelse af, at formandskabet fik opgaven med at vurdere ministeriernes anvendte adfærdsforudsætninger, udarbejdede formandskabet et kapitel om *Regneprincipper og konsekvensvurderinger*, jf. *Dansk Økonomi, efterår 2021*. Kapitlet beskriver beslutningsgrundlaget for den økonomiske politik og diskuterer god skik for regneregler, metoder og konsekvensvurderinger.

Formandskabet gør det klart, at de fortolker opgaven i loven bredere end et eftersyn af adfærdsforudsætninger. Det skal ses i lyset af, at principper for indregning af adfærd kun er et element i udarbejdelsen af konsekvensvurderinger. Regneregler, modeller og metoder, herunder beregningsgange og fremskrivningsmetoder, spiller sammen med adfærdsforudsætningerne og vil derfor ifølge formandskabet også indgå som en del af eftersynet.

Formandskabet opstiller fem centrale anbefalinger om god skik for regneregler og metoder og for konsekvensvurderinger, jf. *boks 3.2*.

Boks 3.2

Formandskabets anbefalinger om god skik for regneregler og metoder og for konsekvensvurderinger

1. Der bør udvikles en praksis med kvalitetsdeklarationer af validiteten af regneregler og metoder samt af konsekvensvurderinger.
2. Dokumentation af regneregler og metoder bør løbende opdateres, være lettilgængelig og samordnes på tværs af ministerier.
3. Konsekvensvurderinger bør være veldokumenterede med eksplicite henvisninger til anvendte regneregler og metoder, og man bør kunne følge alle beregningstrin.
4. Usikkerheder i konsekvensvurderinger bør præsenteres, og udeladte, men sandsynlige konsekvenser bør diskuteres.
5. Konsekvenser for de offentlige finanser såvel som for andre centrale samfundsmæssige mål, herunder fordeling, produktivitet og klimamål, bør fremgå af konsekvensvurderinger.

Kilde: Regneprincipper og konsekvensvurderinger, kapitel V, Dansk Økonomi, efterår 2021.

Finansministeriet noterer sig formandskabets forslag til forbedringer af den eksisterende dokumentation i det skriftlige indlæg til *Dansk Økonomi, efterår 2021*. Finansministeriet anerkender samtidig, at den eksisterende dokumentation ikke på alle områder er lige tilgængelig og dækkende, hvorfor det er et fokuspunkt for ministeriet at forbedre dette forhold.

Validitet og kvalitetsdeklarationer

Formandskabets første anbefaling til god skik er indførelse af en kvalitetsdeklaration, der skal signalere analysens kvalitet over for beslutningstagerne, jf. også *boks 3.2*. Formandskabet foreslår to typer kvalitetsdeklarationer, dels for den konkrete

konsekvensvurdering (såkaldt 'samlet validitet'), dels for de underliggende regneregler og metoder (såkaldt 'intern validitet'). I begge tilfælde foreslås fx en kvalitetsdeklaration på en simpel skala fra A til C.

Høj intern validitet afspejler, hvor godt en adfærdsvirkning er identificeret, dvs. hvor troværdigt den afspejler en kausal sammenhæng. Den samlede validitet afspejler, hvor godt de anvendte regneregler og -modeller dækker den problemstilling, som den betragtede konsekvensvurdering belyser.

Formandskabet vurderer, at høj samlet validitet opnås, når konsekvensvurderinger er baseret på empiriske analyser på danske data med fastlæggelse af en egentlig årsagssammenhæng (dvs. høj intern validitet), og beregningsgrundlaget er tæt knyttet til den konkrete problemstilling. Formandskabet vurderer validiteten til at være lavere, hvis vurderingen foretages med udgangspunkt i lignende områder, anvender udenlandske erfaringer eller baserer sig på ældre analyser. Formandskabet vurderer validiteten til at være lavest, hvis konsekvensvurderingen udelukkende eller helt overvejende er baseret på argumenter om teoretisk konsistens.

Formandskabet bemærker endvidere, at konsekvensberegninger bør præsenteres i to varianter, hvis der foreligger empiriske indikationer af adfærdseffekter, som strider mod teoretisk konsistens med evidens på andre områder.

Finansministeriets bemærkninger

Finansministeriet kommenterer i det skriftlige indlæg til *Dansk Økonomi, efterår 2024* på formandskabets anbefaling om kvalitetsdeklarationer. Finansministeriet er grundlæggende skeptisk over for en kvalitetsdeklaration af regneregler på baggrund af anvendelsen af empiriske studier og graden af teoretiske argumenter.

Finansministeriet bemærker, at formålet med regneprincipper bl.a. er at kunne skønne over nye politiske tiltag, der ikke er tidligere erfaringer med – og derfor heller ikke findes empiriske studier for. Ofte må vurderingerne derfor baseres på både empiriske studier for relaterede områder og teoretiske argumenter. Finansministeriet vurderer, at kvaliteten af et sådant grundlag vanskeligt kan sættes på en endimensionel skala fra A til C. Fx kan teoretiske argumenter i nogle situationer være at foretrække og give højere validitet end et velidentificeret empirisk studie, som kun er delvist relateret til området.

Dokumentation

Formandskabets anden og tredje anbefaling til god skik omhandler dokumentation af hhv. regneregler og metoder samt konsekvensvurderinger, jf. boks 3.2. Formandskabet efterspørger dokumentation for konsekvensvurderinger, der henviser til de bagvedliggende principper og metoder samt beskriver de enkelte trin i beregningen med anvendelsen af centrale forudsætninger og skøn.

Dertil anbefaler formandskabet, at der bør foreligge udførlig dokumentation af ministeriernes regneregler og metoder, som bør være lettilgængelig og opdateres regelmæssigt.

Finansministeriets bemærkninger

Siden formandskabet igangsatte eftersynet, har ministerierne forbedret dokumentationen på en række områder. Formandskabet anerkender fx i *Dansk Økonomi, forår 2024* Finansministeriet og Skatteministeriet for at have fremlagt grundig og lettilgængelig dokumentation på personskatteområdet, jf. *Regneprincipper på personskatteområdet, Finansministeriet og Skatteministeriet (2024)*.

I *Dansk Økonomi, efterår 2024* bemærker formandskabet, at Skatteministeriets hjemmeside er blevet forbedret og bl.a. indeholder grundig dokumentation for regneprincipperne anvendt af *Ekspertgruppen for Fremtidens Erhvervsstøtte*, ligesom der findes dokumentation for regneprincipper for forskellige afgifter. Formandskabet kvitterer også for Finansministeriets dokumentation for *Regneprincipper for beløbsordningerne, Finansministeriet (2024)*.

Usikkerhed

Formandskabets fjerde anbefaling til god skik er, at usikkerheder i konsekvensvurderinger bør præsenteres og udeladte, men sandsynlige konsekvenser bør diskuteres. Formandskabet foreslår fx anvendelse af følsomhedsanalyser og præsentation af konsekvensvurderinger baseret på alternative forudsætninger.

Finansministeriets bemærkninger

Finansministeriet forholder sig i den generelle dokumentation for regneprincipper og regnemodeller også til usikkerhed, jf. *Regneprincipper og modelanvendelse i Finansministeriet, Finansministeriet (2024)*. Finansministeriet bemærker her, at ministeriet som udgangspunkt opgør og rapporterer middelrette skøn, men fx ikke oplyser konfidensintervaller. Det skyldes bl.a., at det i sidste ende vil være det middelrette skøn, som er relevant for fx budgettering og opgørelse af udgiftslofter og råderum.

Usikkerhed om økonomiske skøn er et helt generelt fænomen, som ikke kun vedrører adfærdsvirkninger af reformer, men også mange andre forhold i økonomien. De mellemfristede planer og publikationer indeholder typisk følsomhedsanalyser omkring det centrale forløb. Et udvidet antal på 10 særskilte følsomhedsscenarier blev til illustration offentliggjort i *Opdateret mellemfristet forløb, Finansministeriet, juni 2025*. Usikkerheden på den fremadrettede udvikling håndteres i den løbende tilrettelæggelse af finanspolitikken. Herunder ved at opstramninger kan blive nødvendige, hvis udviklingen i den strukturelle saldo viser sig mindre gunstig end ventet, eller ved øget rum til nye initiativer, hvis saldoen udvikler sig bedre end ventet.

Anvendte samfundsmæssige mål

Formandskabets femte anbefaling til god skik er at præsentere virkninger for en række centrale samfundsmål i konsekvensvurderinger, bl.a. velstand, produktivitet, indkomstfordeling samt miljø og klima. Formandskabet bemærker, at ministeriernes

konsekvensvurderinger typisk belyser virkningerne på offentlige indtægter og udgifter samt faktorer, som påvirker de offentlige finanser som fx antal beskæftigede.

Formandskabet opfordrer til at virkningen på offentlige finanser altid afrapporteres, så den umiddelbare virkning, tilbageløbet og adfærdsvirkningen fremgår separat, som det også er hovedreglen i ministeriernes konsekvensvurderinger.

Finansministeriets bemærkninger

Finansministeriet har ikke i det skriftlige indlæg til 2021-rapporten forholdt sig eksplicit til formandskabets overvejelser om centrale samfundsøkonomiske mål. Det bemærkes imidlertid, at ministerierne typisk allerede præsenterer virkninger for en række centrale mål i sine konsekvensvurderinger.

Der fremlægges fx løbende detaljerede fordelingsberegninger i forbindelse med Folketingsspørgsmål, konkrete udspil eller aftaler, analysepublikationer mv. Fx ved provenu- og fordelingsvirkninger af en række hypotetiske skatteændringer – såkaldte stilleskrueberegninger – angives også virkningen af skatteændringerne på BNP, arbejdsudbud og Gini-koefficienten mv.

Ministerierne arbejder også på at forbedre grundlaget for at kunne skønne over virkninger på andre relevante samfundsmål. Finansministeriet anvender fx den grønne regnemodel GrønREFORM udviklet af modelgruppen DREAM, som systematisk kan vurdere klima-, energi- og miljøeffekter af økonomisk-politiske tiltag.

Med den årlige *Klimastatus og -fremskrivning* præsenteres jævnligt en status for Danmarks klimainsats, som omfatter virkninger af gennemførte tiltag og anden ny information. Finansministeriets mellemfristede fremskrivninger af dansk økonomi afspejler klimafremskrivningen, fx i forhold til provenuer fra CO₂-kvoter og -udledninger mv.

4. Gennemgang af formandskabets vurderinger og ministeriernes opfølgning

Dette kapitel gennemgår formandskabets analyser og konkrete anbefalinger. Gennemgangen er struktureret efter oversigten i tabel 1.2 i sammenfatningen med først de seks særskilte temakapitler udover temakapitlet vedr. formandskabets anbefalinger om god skik som allerede er gennemgået, *jf. afsnit 3.2*, hvorefter de otte mindre temaer behandles. For hver analyse er formandskabets resultater og evt. anbefalinger opsummeret, samt ministeriernes efterfølgende svar og opfølgning. Afslutningsvis gives en oversigt over formandskabets analyser af mulige dynamiske virkninger af offentligt forbrug.

4.1 Temakapitler

Tilgangseffekter ved ændrede dagpengeregler, forår 2022

Formandskabet gennemgår ministeriernes metoder til at vurdere effekten af ændringer i dagpengesystemet med særligt fokus på den såkaldte tilgangseffekt. Formandskabet vurderer, at grundlaget for beregningen af tilgangseffekten er svagt og konkluderer, at der er behov for at gentænke regneprincipperne på dagpengeområdet.

Formandskabets analyse er baseret på en gennemgang af litteraturen. Den viser, at der er begrænset videnskabelig litteratur, som belyser størrelsen på tilgangseffekter. Det er dog muligt at vurdere nogle størrelsesordener på ændringen i tilgang ved ændringer i dagpengesatsen eller dagpengeperiodens længde. På den baggrund vurderer formandskabet, at ministerierne lægger en for høj tilgangseffekt til grund ved ændringer i dagpengesatsen. For ændringer i dagpengeperioden vurderes det omvendt, at ministerierne lægger en for lav tilgangseffekt til grund.

Formandskabet kommenterer endvidere på ministeriernes modelramme til beregninger af skøn for dagpengeændringer, den såkaldte 'dagpengemodel'. Formandskabet vurderer, at modellen udelader flere mekanismer, som er relevante for påvirkningen af ændrede dagpengeregler på tilgangen til ledighed og dagpenge, bl.a. sammenhænge til jobskabelsen og hvor mange, der afskediges eller siger deres job op.

Formandskabet anbefaler at gentænke regneprincipperne på dagpengeområdet. I den sammenhæng bemærker formandskabet, at en metodisk tilgang, der i højere grad bygger på undersøgelser af de aggregerede konsekvenser ved ændringer i dagpengesystemet, kan tage højde for flere mekanismer.

Formandskabet kommer ikke med konkrete anbefalinger til en ny regnemodel for dagpengeområdet eller til konkrete adfærdsforudsætninger.

Ministeriernes opfølgning

Ministerierne fulgte op på formandskabets anbefalinger på dagpengeområdet i dels Finansministeriets skriftlige indlæg og dels med igangsættelsen af en opdatering af dagpengemodellen, *jf. brev til Beskæftigelsesudvalget, 18. december 2023*.

Finansministeriet noterer sig i det skriftlige indlæg, at formandskabet på baggrund af gennemgangen af litteraturen finder, at der er tilgangseffekter ved ændrede dagpengeregler. Finansministeriet bemærker samtidig, at formandskabet ikke kommer med konkrete anbefalinger til, hvordan vurderingerne skal omsættes til operationelle ændringer af regneprincipperne. På den baggrund opfordrer Finansministeriet til, at formandskabet fremadrettet i eftersynet har et særskilt fokus på, hvordan regneprincipperne løbende anvendes i praksis, dvs. fx også en afvejning mellem forholdsvis simple regnemodeller og forskellige teoretiske kanaler, som adfærden ved et givent tiltag evt. kan påvirkes gennem.

Finansministeriets og Beskæftigelses- og Ligestillingsministeriets arbejde med at opdatere dagpengemodellen er i sin afsluttende fase, *jf. svar på Beskæftigelsesudvalgets spørgsmål nr. 157 (Alm. del) af 16. januar 2026*. Som led i færdiggørelsen af dette arbejde vil der blive udarbejdet dokumentation for den opdaterede model, som efterfølgende offentliggøres. Det er dertil planlagt, at den opdaterede dagpengemodel vil blive offentliggjort ved afslutningen af arbejdet.

Opdateringen af dagpengemodellen omfatter også en grundlæggende opdatering af den måde, som der beregnes tilgangseffekter på. Ministerierne har fået udarbejdet en litteraturgennemgang, som vil danne empirisk grundlag for den nye model. Heri indgår også en gennemgang af den empiriske litteratur om tilgangseffekter, som specifikt vil indgå og danne grundlag for den opdaterede modellering af tilgangseffekter.

Virkninger af selskabsskat, forår 2023

Formandskabet gennemgår ministeriernes regneprincipper for adfærdsvirkninger af ændringer i selskabsskatten. Som udgangspunkt bemærker formandskabet, at selskabsskatten påvirker økonomien gennem mange og komplekse kanaler. Formandskabet vurderer, at ministerierne overordnet set indregner de væsentligste adfærdskanaler. Der er således grundlag for at skønne over positive selvfinansieringsgrader samt positive virkninger på investeringer, arbejdsudbud og dermed BNP ved reduktioner i selskabsskatten.

Samlet set vurderer formandskabet dog, at ministerierne overvurderer selvfinansieringsgraden af selskabsskatteændringer. På baggrund af en litteraturgennemgang anbefaler formandskabet en række konkrete justeringer af ministeriernes regneprincipper for selskabsskatteændringer:

1. Forudsætningen om byrdefordeling ved selskabsskatten bør ændres fra, at lønmodtagerne bærer hele byrden, til at lønmodtagere og virksomhedsejere bærer byrden ligeligt, da nyere empiriske studier peger på, at det er tilfældet.
2. Forudsætningen om graden af international overskudsflytning bør nedjusteres, da nyere metastudier peger på lavere afledte stigninger i skatteindtægterne ved reduktion af selskabsskatten, end ministerierne lægger til grund. Formandskabet vurderer desuden, at ministeriernes anvendte semielasticitet bør skaleres for at tage højde for de multinationale selskabers andel af den samlede skattepligtige indkomst.
3. Forudsætningen om en afledt forbedring af den offentlige saldo fra stigningen i lønsummen (ud over bidraget fra øget arbejdsudbud) ved lavere selskabsskat bør ændres, da formandskabet ikke finder virkningen dokumenteret eller belæg herfor. Formandskabet anbefaler i stedet som neutral forudsætning, at offentlige udgifter stiger tilsvarende til stigningen i private lønninger, så private lønstigninger er neutrale for den finanspolitiske holdbarhed.

Formandskabet anbefaler endvidere, at der præsenteres en samlet dokumentation af regneprincipperne for selskabsskat og sikres en højere grad af konsistens mellem de enkelte forudsætninger.

Dertil bemærker formandskabet, at der savnes en regneregul for det såkaldte hovedaktionærproblem. Problematikken går ud på, at personer ansat i et selskab, de selv ejer, kan vælge relativt frit mellem at få deres indkomst udbetalt som løn eller aktieindkomst. En ændring i selskabsskatten, samt de højeste marginalsatter på løn- og aktieindkomst, vil isoleret set ændre balancen mellem den effektive beskatning af løn- og aktieindkomst.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet og Skatteministeriet fulgte op på formandskabets anbefalinger med et svar i juni 2024, *jf. Opfølgning på Dansk Økonomi, forår 2023 – Regneprincipper for selskabsskatten*. Efterfølgende offentliggjorde Skatteministeriet en samlet dokumentation for en ny selskabsskattemodel og regneprincipperne for selskabsskat i forbindelse med *Skatteøkonomisk Redegørelse 2025*, Skatteministeriet (2025). Redegørelsen indeholder endvidere dokumentation for en ny regneregul for hovedaktionærers indkomsttransformation.

Ministerierne har delvist fulgt formandskabets anbefaling vedr. byrdefordelingen af ændringer i selskabsskatten, *jf. Skatteministeriets selskabsskattemodel, modeldokumentation, maj 2025*. Fremadrettet lægges det til grund, at 75 pct. af virkningen ved en ændring i selskabsskattesatsen nedvæltes i lønnen, mens de resterende 25 pct. nedvæltes i

profitten til virksomhedsejere. Dertil er beregningen af tilbageløbsfaktoren ved en ændring i selskabsskattesatsen justeret, så bidraget til tilbageløbsfaktoren fra hhv. lønmodtagere og ejere tager udgangspunkt i den samme fordeling.

Ministerierne følger anbefalingen delvist, da de empiriske studier fremhævet af formandskabet hovedsageligt vurderer de relevante kortsigtede effekter. På lang sigt vurderer ministerierne, at nedvæltningen i lønnen må forventes at være større i en lille åben økonomi som den danske, hvor kapital er meget mobil på tværs af landegrænser.

Ministerierne har genbesøgt den anvendte elasticitet for international overskudsflytning i arbejdet med en ny selskabsskattemodel. Arbejdet mandede ud i en fastholdelse af den hidtil anvendte elasticitet (afrundet til 1,35), *jf. Skatteministeriets selskabsskattemodel, modeldokumentation, maj 2025*.

Ministerierne har fastholdt forudsætningen om et tilbageløb på 7,5 pct. fra afledte virkninger af private lønstigninger på den offentlige saldo. Ministerierne forklarede, at der generelt for erhvervsbeskatning, hvor der forudsættes lønnedvæltning, anvendes et tilbageløb på 7,5 pct. Ministerierne påpegede dog, at skønnet vil blive genbesøgt i forbindelse med det videre udviklingsarbejde.

Arv og arbejdsudbud, forår 2024

Formandskabet præsenterer en ny empirisk analyse af arv i Danmark. Formandskabet finder i overensstemmelse med litteraturen signifikante negative løn- og beskæftigelseseffekter for modtagere af arv fra afdøde forældre. Formandskabet anbefaler på den baggrund, at ministerierne fremover skønner over arbejdsudbudsvirkninger af ændringer i boafgiften. Konkret foreslår formandskabet en regneregul, hvor der skønnes over arbejdsudbudsvirkningen fra arv med udgangspunkt i en indkomstefekt svarende til regneprincipperne for ændringer i personfradraget.

Formandskabet har i analysen også en kort vurdering af mulige adfærdsvirkninger af arvebeskatning på givere af arv. Arvebeskatning kan påvirke opsparingsadfærden hos arvegiveren og derigennem også have virkning på arvegiverens arbejdsudbud. Formandskabet bemærker, at sådanne effekter vil afhænge af årsagen til, at der bliver efterladt arv. Det vurderes, at efterladelse af arv afspejler en blanding af en række forskellige motiver, hvoraf kun nogen vil indebære en adfærdsvirkning på arvegiverens opsparing og arbejdsudbud. Samlet set vurderer formandskabet, at arbejdsudbudsvirkninger hos arvegivere er forbundet med megen usikkerhed og ikke har nogen kvantitativ målbar betydning.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet og Skatteministeriet fulgte op på formandskabets anbefalinger med en opdatering af regneprincipperne for arvebeskatning i februar 2026, *jf. Regneprincipper for bo- og gaveafgiften, samt dødsboskatten, Finansministeriet og Skatteministeriet (2026)*.

Ministerierne følger med opdateringen formandskabets anbefaling, idet der fremover vil blive skønnet konkret over arbejdsudbudsvirkninger hos arvmodtagerne ved ændringer i beskatningen af dødsboer og gaver. Ministerierne fastholder forudsætningen om, at de samlede varige adfærdsvirkninger på de offentlige finanser er

omtrent neutrale ved ændringer i beskattningen af dødsboer og gaver. Det dækker over modsatrettede adfærdsvirkninger hos arvemodtager (arbejdsudbud) og arvegiver (opsparing).

Ministerierne har, foranlediget af formandskabets anbefaling, gennemført et eftersyn af regneprincipperne for arvebeskatning baseret på tilgængelige empiriske undersøgelser. Ministerierne vurderer, at det er overvejende sandsynligt, at højere arvebeskatning reducerer den samlede opsparing, særligt for personer med et altruistisk eller strategisk arvemotiv.

For den dynamiske provenuvirkning forudsættes det derfor beregningsteknisk, at den positive virkning på de offentlige finanser fra ændret arbejdsudbud modgås af en opsparingseffekt af tilsvarende størrelsesorden hos givere af arv og gaver. Det skal bl.a. ses i lyset af, at den skønnede adfærdsvirkning på arbejdsudbuddet er lille set i forhold til den umiddelbare virkning, samt at usikkerheden om adfærdsvirkningen på opsparingen er betydelig.

Skatter og arbejdsmarkedsdeltagelse, forår 2024

Formandskabet gennemgår og vurderer ministeriernes opdaterede regneprincipper for deltagelseeffekter ved skatteændringer. Formandskabet vurderer overordnet, at der er empirisk evidens for deltagelseeffekter, hvorfor ministeriernes indregning vurderes hensigtsmæssig. Formandskabet er desuden generelt positive over for ministeriernes opdatering af regneprincipperne og kvitterer for fremlæggelsen af grundig dokumentation af beregningsforudsætningerne og det empiriske grundlag.

I kapitlet har formandskabet en vurdering af størrelsen på den centrale adfærdspareparameter, der måler, hvor meget beskæftigelsesfrekvensen i målgruppen for deltagelseeffekter øges i pct.-point, når nettokompensationsgraden reduceres med 1 pct.-point. Ministerierne har ud fra en samlet vurdering af den internationale empiriske skatte- og overførselslitteratur fastsat parameteren til 0,15. Formandskabet vurderer på baggrund af to studier på danske data, at adfærdspareparameteren kan være mellem 0,2 og 0,3. Formandskabet understreger dog, at der er betydelig usikkerhed, hvorfor forskellene til ministeriernes parameter er inden for den statistiske usikkerhed.

Formandskabet præsenterer endvidere en række overvejelser om heterogenitet i de skønnede adfærdsvirkninger. Bl.a. bemærker formandskabet, at gruppen af ikke-beskæftigede implicit forudsættes at reagere betydeligt mere end personer i beskæftigelse, men at forudsætningen ikke er empirisk funderet. Samtidig finder formandskabet, at ministeriernes indarbejdede heterogenitet i deltagelsesvirkninger på tværs af indkomstniveau umiddelbart har begrænset betydning, hvorfor det kan overvejes at udelade heterogenitet for at forsimple og gøre beregningerne mere gennemskuelige.

Ministeriernes opfølgning

Ministerierne fulgte op på formandskabets anbefalinger for deltagelseeffekter på skatteområdet i Finansministeriets skriftlige indlæg til rapporten. Ministerierne fastholder parameteren for adfærdsvirkningerne. Finansministeriet bemærker, at de to studier, som formandskabet henviser til, ikke leverer overbevisende empirisk

evidens, blandt andet fordi studierne er tværlandestudier på internationalt standardiseret data, anvender samme empiriske metode, og deres estimerer knap er statistisk signifikante for Danmark.

Ministerierne fastholder også heterogeniteten fra sammenvægtningen i opgørelsen af den samlede ændring i nettokompensationsgraden ved personskatteændringer. Ministerierne vurderer, at sammenvægtningen er både retvisende og væsentlig, da den sikrer højere deltagelseffekter blandt grupper med lavere beskæftigelsesgrad, hvilket er i tråd med litteraturen, samt at der er meget begrænsede deltagelseffekter af personskatteændringer, der primært påvirker grupper med høje indkomster (fx mellem- og topskat).

Tilskyndelser af kommunal udligning, efterår 2025

Formandskabet præsenterer en ny empirisk analyse af de tilskyndelser, den kommunale udligningsordning giver anledning til på beskæftigelses- og uddannelsesområdet. På baggrund af resultaterne vurderer formandskabet, at der ikke er grundlag for, at ministerierne bør ændre den nuværende praksis med at se bort fra eventuelle virkninger af ændringer i udligningsordningen via kommunernes adfærd. Formandskabet opfordrer dog til at tilvejebringe mere viden om kommunernes reaktioner.

Den empiriske analyse er baseret på en reform af udligningsordningen i 2021, som påvirkede kommunernes tilskyndelse til fx at visitere borgere til fleksjob og opkvalificere ufaglærte ledige forskelligt. Samlet set finder formandskabet, at analyserne ikke peger på virkninger af ændrede tilskyndelser i kommunerne. Der er dog tegn på, at nogle kommuner har reageret i visse tilfælde.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet kvitterer i det skriftlige indlæg for formandskabets analyse og noterer sig, at det er et relevant bidrag til det kommende arbejde i Finansieringsudvalget, der skal forberede ændringer i det kommunale tilskuds- og udligningssystem.

Højtlønnen udenlandsk arbejdskraft, forår 2026

Formandskabet præsenterer en empirisk analyse af, om udenlandsk arbejdskraft på beløbsordningen påvirker danske kollegaers lønindkomst gennem såkaldte kollegaeffekter. Formandskabet finder ingen tydelige virkninger på kort sigt, men finder dog beskedne positive løneffekter på længere sigt. Effekterne består, når de danske medarbejdere efterfølgende skifter job, hvilket ifølge formandskabet peger på viden deling fra udenlandske medarbejdere til deres danske kollegaer.

Formandskabet gennemgår desuden Finansministeriets regneprincipper for virkninger på beskæftigelsen og de offentlige finanser ved ændringer i beløbsordningerne. Formandskabet vurderer, at regneprincipperne er detaljerede og dybdegående, og finder det hensigtsmæssigt, at den centrale effekt på tilgangen af udenlandsk arbejdskraft bygger på en empirisk analyse for Danmark.

Formandskabets analyse indikerer, at der kan være forskelle mellem personer på beløbsordningen og andre højtlønnede udlændinge, blandt andet med hensyn til offentligt forbrug og medfølgende familie. Formandskabet finder desuden, at personer på beløbsordningen kan have et større direkte bidrag til de offentlige finanser end øvrig udenlandsk arbejdskraft med omtrent samme indkomst. Det kan isoleret set indikere, at Finansministeriets regneprincipper, undervurderer den positive virkning på de offentlige finanser ved en reduktion af beløbsgrænsen, da international arbejdskraft behandles samlet. Formandskabet peger derfor på, at det kan overvejes at behandle personer på beløbsordningen som en særskilt gruppe i regneprincipperne. Omvendt finder formandskabet, at personer på beløbsordningen har lidt flere børn og lidt flere kontakter med sundhedsvæsenet end anden udenlandsk arbejdskraft.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet udarbejdede ikke noget skriftligt indlæg til formandskabets forårsrapport i 2026 på grund af folketingsvalget og den efterfølgende regeringsdannelse. Finansministeriet har derfor ikke forholdt sig direkte til formandskabets vurdering i rapporten.

4.2 Mindre temaer behandlet i kapitel I om aktuel økonomisk politik

Forhøjet selskabsskat for den finansielle sektor, efterår 2022

Formandskabet tager udgangspunkt i konsekvensvurderingen indeholdt i det lovforslag, som indførte en forhøjelse af selskabsskatten for finansielle selskaber (L 161, fremsat af skatteministeren 6. april 2022). Fokus er på om ministeriernes vurdering af om særskatten lever op til formandskabets anbefalinger om god skik, *jf. kapitel 3*.

Formandskabet finder, at dokumentationen bag såvel beregningerne for det konkrete lovforslag som ministeriernes generelle regneprincipper for ændringer i selskabsskatten er mangelfulde. Dels er de præcise beregningsforudsætninger ikke dokumenteret, dels er de generelle regneprincipper for selskabsskat ikke samlet et sted.

Formandskabet finder endvidere, at der mangler en angivelse af kvaliteten af det fagøkonomiske grundlag for beregningerne. I den forbindelse savnes også en angivelse af hvilke dele af forudsætningerne, som er baseret på empiriske undersøgelser og hvilke dele, som er teoretisk baseret, samt om regneprincipperne for generelle selskabsskatteændringer kan overføres til særskatten for den finansielle sektor.

Formandskabet bemærker, at lovforslaget ikke afrapporterer forventede effekter på en række centrale samfundsmål, herunder produktivitet, velstand og fordeling. Der er heller ikke præsenteret følsomhedsanalyser med alternativer for centrale beregningsforudsætninger. Fx finder formandskabet, at det ville være naturligt at

præsentere de samlede resultater for forskellige antagelser om størrelsen på overskudsflytning, størrelsen på effekten på investeringerne og lønovervæltningen.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet udarbejdede ikke noget skriftligt indlæg til formandskabets efterårsrapport i 2022 på grund af folketingsvalget. Finansministeriet har derfor ikke forholdt sig direkte til formandskabets vurdering i rapporten. I den efterfølgende forårsrapport for 2023 behandlede formandskabet regneprincipper for selskabsskat generelt i et temakapitel, som ministerierne efterfølgende fulgte op på, *jf. ovenfor*.

Afskaffelse af store bededag som helligdag, forår 2023

Formandskabet gennemgår ministeriernes grundlag for konsekvensvurderingen af afskaffelsen af store bededag som helligdag, der indebærer en skønnet varig virkning på den strukturelle beskæftigelse på 8.500 fuldtidspersoner. Formandskabet vurderer, at afskaffelsen vil have en kortsigtet positiv virkning på arbejdsudbuddet, men ingen langsigtet virkning. Der lægges i vurderingen vægt på, at ministeriernes grundlag ikke overbevisende etablerer en årsagssammenhæng mellem aftalt og præsteret arbejdstid samt kun belyser midlertidige effekter af ændringer i helligdage ved at se på variation i helligdage, som falder i en weekend.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet afviser i det skriftlige indlæg at ændre vurderingen af afskaffelsen af store bededag som helligdag. Finansministeriet argumenterer for, at der mangler nuancer, når formandskabet konkluderer, at der ikke findes empirisk evidens for, at lovgivning i sig selv påvirker befolkningens præferencer for arbejde og fritid på lang sigt. I den forbindelse fremhæves to eksempler.

For det første den forskel i udviklingen af arbejdstiden, som er opstået mellem USA og Europa, der ikke kan forklares med økonomiske incitamenter. Det handler i højere grad om, at fagforeningerne i Europa i 1970'erne medvirkede til at reducere arbejdstiden, som har påvirket befolkningerne bredt og medvirket til at øge værdien af fritid for den enkelte. For det andet, at empiriske studier har peget på, at økonomiske incitamenter alene ikke kan forklare, at så stor en andel trækker sig tilbage ved folkepensionsalderen. Det må derfor afspejle andre faktorer som normeffekter og at fritid har større værdi, når ægtefælle og omgangskreds også trækker sig tilbage.

Personbeskatning, efterår 2023

Formandskabet gennemgår udvalgte elementer i ministeriernes regneprincipper på personskatteområdet og kommer med en række overordnede overvejelser til ministeriernes igangværende arbejde med at forny det empiriske grundlag for at indregne effekter af ændret personbeskatning.

For adfærdsvirkninger på den ekstensive margin (deltagelseeffekter) bemærker formandskabet bl.a., at det empiriske grundlag er baseret på ældre studier fra 1990'erne og havde fokus på effekter på ledighed ved ændringer i dagpengeniveauet.

For adfærdsvirkninger på den intensive margin (timeeffekter) bemærker formandskabet, at potentielle langsigtede effekter på produktivitet og lønninger via

uddannelsesvalg samt tilskyndelsen til søgning efter bedre lønnede job ikke indregnes med ministeriernes regneprincipper. Endvidere fremhæver formandskabet et nyere studie fra Danmark, som finder væsentlig større adfærdsvirkninger end ministerierne lægger til grund, *jf. Kleven m.fl. (2023)*, og opfordrer ministerierne til at inddrage resultaterne i det igangværende arbejde.¹

Ministeriernes opfølgning

I det skriftlige indlæg til rapporten noterer Finansministeriet sig formandskabets overvejelser og bekræfter det igangværende opdateringsarbejde. I maj 2024 offentliggjorde Finansministeriet og Skatteministeriet opdaterede regneprincipper på personskatteområdet, der imødekom mange af formandskabets overvejelser fra *Dansk Økonomi, efterår 2023*. Formandskabet fulgte op på de opdaterede regneprincipper for personbeskatning i *Dansk Økonomi, forår 2024* og *Dansk Økonomi, efterår 2024*.

Skatteforvridningsfaktoren, efterår 2023

Formandskabet opsummerer udviklingen for den såkaldte skatteforvridningsfaktor, som Finansministeriet har ændret fra 1,1 til 1,0 med publikationen *Vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*, juni 2023. Formandskabet vurderer, at der ikke er klarhed i litteraturen om, hvorvidt der bør indregnes skatteforvridning i vurderinger af, om offentligt finansierede projekter skal gennemføres. På den baggrund anbefaler formandskabet, at der ved samfundsøkonomiske analyser som udgangspunkt præsenteres resultater for både en skatteforvridningsfaktor på 1,0 og 1,1.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet fulgte op på formandskabets anbefalinger i det skriftlige indlæg til rapporten og argumenterer for fjernelsen af skatteforvridningsfaktoren i *Vejledning i samfundsøkonomiske konsekvensvurderinger*, juni 2023. Heri bemærkes det, at der fortsat er stærkt empirisk belæg for, at højere marginalsatser forvrider arbejdsudbuddet og andre økonomiske beslutninger. Argumentet for at fjerne skatteforvridningsfaktoren er derfor ikke, at skatter ikke forvrider incitamenter for den enkelte borger eller virksomhed til fx at udbyde sin arbejdskraft eller investere, men i stedet at offentlig finansiering af initiativer ikke generelt kan forventes at øge marginalbeskatningen medmindre, at politikerne også i den forbindelse har taget stilling til, at en evt. heraf følgende forvridning opvejes af fordelingsvirkningerne.

Endvidere bemærker Finansministeriet, at et øget træk på offentlige finanser fra gennemførelse af et konkret projekt ikke nødvendigvis modsvares af højere beskatning. Det kan lige såvel modsvares af mindsket offentligt forbrug (råderum) eller mindskede offentlige overførsler mv.

Personbeskatning og virkninger af produktivitet, efterår 2024

Formandskabet gennemgår ministeriernes valg af arbejdsudbudselasticiteter på den intensive margin (personer der er i beskæftigelse både før og efter en skatteændring)

¹ Kleven, H., C.T. Kreiner, K. Larsen og J.E. Sogaard (2023): Micro vs Macro Labor Supply Elasticities: The Role of Dynamic Returns to Effort. National Bureau of Economic Research No. w31549.

i de opdaterede regneprincipper fra maj 2024. Formandskabet vurderer, at valget af elasticiteter overordnet set er i tråd med den økonomiske litteratur.

Formandskabet sammenholder desuden ministeriernes forudsætninger for virkningerne af produktivitsændringer på de offentlige finanser fra hhv. personskatteændringer og ændringer i uddannelsesniveau. Formandskabet vurderer, at der umiddelbart er en beregningsmæssig inkonsistens. På den baggrund efterspørger formandskabet en samlet dokumentation, som klargør ministeriernes regneprincipper for, hvordan forskellige typer af produktivitsændringer påvirker holdbarheden af de offentlige finanser.

For personskatteændringer bemærker formandskabet, at der med ministeriernes opdaterede regneprincipper på personskatteområdet skønnes over virkninger på arbejdsindkomst, som både afspejler arbejdstid og individuel produktivitet. Fremover vil denne type produktivitsforbedringer forbedre de offentlige finanser på samme måde som en stigning i arbejdstiden.

For ændringer i uddannelsesniveauet, herunder Universitetsreformen fra 2023, er der derimod ingen virkninger af ændret produktivitet på holdbarheden af de offentlige finanser i ministeriernes regneprincipper. Det afspejler, at Universitetsreformen forudsættes at føre til lavere uddannelsesniveau i både den private og offentlige sektor, hvorved serviceniveauet i den offentlige sektor reduceres. Endvidere forudsættes indkomstoverførslerne at stige mindre, når lønningerne stiger mindre. Der sker dermed et fald i både offentlige skatteindtægter og udgifter til offentligt forbrug og indkomstoverførsler.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet svarer på formandskabets betragtninger i det skriftlige indlæg til rapporten. Finansministeriet deler ikke formandskabets bekymring for inkonsistens i regneprincipperne og forklarer, at forskellene skal ses i lyset af tidshorisonten for, hvornår politikændringerne har virkning. Personskatteændringer vurderes altovervejende at have virkning inden for planlægningshorisonten (aktuelt 2035), mens ændringer i produktivitsniveauet fra ændret uddannelsesvalg tager lang tid om at materialisere sig og i praksis først har effekt efter planlægningshorisonten.

Forskellene i virkningerne på holdbarhed afspejler, at der i de finanspolitiske regnearter og i tilrettelæggelsen af den økonomiske politik er en sondring mellem ændringer, der sker frem til planlægningshorisonten og ændringer, der sker efter planlægningshorisonten. Inden for planlægningshorisonten afspejler udviklingen i de offentlige forbrugsudgifter som udgangspunkt en politisk prioritering, mens finanspolitikken efter planlægningshorisonten følger beregningstekniske principper, hvor udviklingen i offentlige udgifter følger det velstandskorrigerede demografiske træk.

Den aktive beskæftigelsesindsats, forår 2025

Formandskabet vurderer ministeriernes regneprincipper for beskæftigelseseffekter relateret til *Aftale om Reform af Beskæftigelsesindsatsen, april 2025*, herunder en vurdering

af regneprincipper for uddannelsesaktivering, som også blev adresseret i *Dansk Økonomi*, efterår 2024.

Formandskabet vurderer på baggrund af nyere studier på danske data, at der kan være positive virkninger af uddannelsesaktivering på de lediges fremtidige indkomster, som mere end opvejer de offentlige udgifter forbundet med ordningerne. Formandskabet bemærker, at ministeriernes regneprincipper er baseret på ældre studier og lægger til grund at uddannelsesaktivering forlænger varigheden af et ledighedsforløb.

Formandskabet henstiller desuden til, at der offentliggøres en dokumentation af regnemethoden bag skønnet for beskæftigelseseffekten i reformen.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet fulgte op på nogle af formandskabets overvejelser i det skriftlige indlæg til rapporten *Dansk Økonomi*, efterår 2024, hvori der også blev kommenteret på regneprincipperne på beskæftigelsesområdet.

I det skriftlige indlæg påpeges det, at udgangspunktet for regneprincipperne for den aktive beskæftigelsesindsats er et bredt udsnit af studier, herunder også empiriske studier af enkelte ordninger. Beskæftigelsesministeriet og Finansministeriet orienterer sig løbende i dansk og international litteratur på beskæftigelsesområdet for at være ajour med de generelle resultater og det empiriske grundlag for indregning af dynamiske virkninger.

Forbrugsafgifter og arbejdsudbud, forår 2025

Formandskabet vurderer ministeriernes regneprincip for arbejdsudbudseffekter af forbrugsafgifter på baggrund af en gennemgang af teoretiske argumenter og den tilgængelige empiri. Formandskabet anbefaler, at ministerierne fremover som udgangspunkt skønner uændret arbejdsudbud ved ændringer i forbrugsafgifter.

Formandskabet noterer sig, at ministeriernes regneprincip bygger på et ækvivalensprincip, hvor det forudsættes, at en afgiftsændring vil have omtrent samme virkning på arbejdsudbuddet som en indkomstskatteændring, der påvirker borgernes købekraft på samme måde. En reduktion i forbrugsafgifter (fx lavere moms) vurderes dermed at øge arbejdsudbuddet.

Formandskabet vurderer, at der ikke er fuld teoretisk dækning for ministeriernes ækvivalensprincip. Det gælder bl.a., når arv spiller en rolle og en del af den løbende indkomst dermed ikke omsættes til forbrug for den enkelte borger, ligesom adfærdsøkonomiske argumenter peger på, at to skatter ikke opfattes og virker ens på grund af forskellig synlighed, eller hvis borgerne er kortsynede.

Formandskabet gennemgår den tilgængelige empiriske litteratur for adfærdsvirkninger af forbrugsafgifter og konkluderer samlet set, at litteraturen er sparsom og kvaliteten begrænset. Dertil kommer, at undersøgelserne er baseret på udenlandsk data, er af ældre dato og ikke lever op til gængse krav. Den generelle tendens er dog, at forbrugsskatter påvirker arbejdsudbuddet mindre end indkomstskatter.

Samlet set vurderer formandskabet, at ækvivalensprincippet ikke er opfyldt. På den baggrund anbefaler formandskabet, at der ikke indregnes arbejdsudbudsvirkninger fremover, dvs. at der skønnes uændret arbejdsudbud ved ændringer i forbrugsskatter.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet fulgte op på formandskabets anbefalinger i det skriftlige indlæg til rapporten. Finansministeriet afviser at følge anbefalingen og fremfører en række argumenter herfor. Det understreges endvidere, at regneprincippet er dokumenteret med et særskilt kapitel i *Skatteøkonomisk Redegørelse 2021*, Skatteministeriet (2021).

Finansministeriet bemærker bl.a., at der bør udarbejdes middelrette skøn og usikkerhed omkring størrelsen af arbejdsudbudseffekter ikke bør føre til en antagelse om uændret adfærd fra ændringer i forbrugsafgifter. Formandskabets gennemgang af teori og empiri peger således på en række mulige kilder til, at virkningerne kan være forskellige fra en indkomstskatteændring, men gennemgangen peger ikke entydigt på en nulvirkning.

På den baggrund vurderer ministerierne, at det nuværende ækvivalensprincip til personskatteområdet aktuelt udgør det bedst tilgængelige grundlag for at skønne over arbejdsudbudsvirkninger af forbrugsafgifter. Det bygger på den simple betragtning, at en ækvivalent ændring i borgernes forbrugsmuligheder, hvad enten det afspejler en indkomstskatteændring eller en afgiftsændring, på lang sigt skal have samme virkning på borgernes arbejdsudbud.

Arbejdsudbudseffekter af skattetiltag målrettet seniorer, forår 2026

Formandskabet gennemgår regneprincipperne for skattetiltag, der skal tilskynde seniorer til at udskyde tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet. Ministeriernes regneprincipper indebærer, at de fleste tiltag målrettet seniorer giver en større beskæftigelsesstigning pr. tabt provenukrone end brede skattelettelser. Formandskabet vurderer, at det empiriske grundlag imidlertid er begrænset, navnlig for personer umiddelbart før folkepensionsalderen.

Formandskabet peger samtidig på, at ministerierne anvender forskellige beregningsmetoder og ikke har offentliggjort dokumentation for alle tiltag. Det medfører forskelle i arbejdsudbudseffekterne, som formandskabet mener kan være vanskelige at begrunde ud fra den empiriske litteratur. Formandskabet efterspørger derfor, at ministerierne fremlægger en samlet dokumentation for arbejdsudbudseffekterne af de forskellige tiltag målrettet seniorer.

Ministeriernes opfølgning

Finansministeriet udarbejdede ikke noget skriftligt indlæg til formandskabets forårsrapport i 2026 på grund af folketingsvalget og den efterfølgende regeringsdannelse. Finansministeriet har derfor ikke forholdt sig direkte til formandskabets vurdering i rapporten.

4.3 Temakapitler om offentligt forbrug

Formandskabet har siden 2021 udgivet en række temakapitler med fokus på eller relateret til mulige dynamiske virkninger af offentligt forbrug, *jf. tabel 1.1*.

I temakapitlerne nævner formandskabet ikke eksplicit regneprincipper eller konsekvensvurderinger, eller kommer med anbefalinger hertil. Det skal bl.a. ses i lyset af, at analyserne generelt ikke har fundet evidens for adfærdsvirkninger af marginale ændringer i det offentlige forbrug, hvilket er i overensstemmelse med ministeriernes sædvanlige udgangspunkt, *jf. Regneprincipper og modelanvendelse – dynamiske effekter af offentligt forbrug og offentlige investeringer, Finansministeriet (2018)*.

Det er dog alligevel værd at fremhæve analyserne i forbindelse med evalueringen. Det skal bl.a. ses i lyset af bemærkningerne til lovforslaget, hvor det fremgår, at eftersynet også omfatter områder, hvor ministerierne i dag ikke forudsætter adfærd ændringer af økonomisk-politiske tiltag, *jf. kapitel 2*. Det har således også været et særskilt formål med eftersynet at tilvejebringe ny viden, herunder på området for offentligt forbrug.

Resultaterne fra temakapitlerne om offentligt forbrug gennemgås kort nedenfor.

Tidlig indsats, forår 2021

Formandskabet undersøger, om bedre normeringer i daginstitutioner påvirker børns senere resultater i skolen og deres trivsel. Analysen finder generelt kun meget små og statistisk insignifikante effekter – både når det gælder eksamenskarakterer, behov for specialundervisning og kontakt til psykiatrien. Selv større ændringer i normeringer, som fx flere børn pr. voksen, giver kun minimale forskelle i testresultater.

De små effekter kan afspejle, at Danmark allerede bruger mange ressourcer på området, og at kvaliteten derfor generelt ligger på et niveau, hvor yderligere ressourcer giver begrænset marginalt udbytte. Samlet set kan analysen ikke påvise en klar effekt af normeringer eller pædagogandele på de målte indikatorer – hverken i vuggestuer eller børnehaver.

Lærerbidrag i folkeskolen, efterår 2022

Formandskabet finder, at lærere har stor betydning for elevernes faglige resultater. Et mål for lærerbidrag dokumenterer, hvor meget den enkelte lærer løfter elevernes læring i forhold til gennemsnittet. De bedste lærere kan øge elevernes dansk-karakter ved afgangsprøven med næsten to karakterpoint sammenlignet med de svageste lærere. Virkningen af lærerbidraget overgår både virkningen af markante reduktioner i klassestørrelse og flere undervisningstimer. Derudover viser analysen, at elever med dygtige lærere i folkeskolen oftere starter og gennemfører en ungdomsuddannelse.

Formandskabets analyse understreger værdien af høj kvalitet af den offentlige service – her undervisning i folkeskolen – men kan ikke anvendes til at påvise konkrete greb til at øge kvaliteten af lærerne i folkeskolen. Analysen kan heller ikke påvise en sammenhæng mellem lærernes uddannelse og lærerbidraget.

Tidlig sundhedsindsats, efterår 2023

Formandskabet undersøger de langsigtede effekter af retten til gratis børnetandpleje. Analysen udnytter variation i indførslen af gratis tandpleje i 1972, men finder ingen statistisk signifikante effekter på brug af sundhedsydelser, dødelighed, uddannelse, arbejdsmarkedstilknnytning eller indkomst i voksenlivet.

Formandskabet bemærker, at resultater understreger, at selv med adgang til en omfattende mængde data og en stærk og velegnet metode kan det være svært at påvise langsigtede effekter af offentlige indsatser, som kan give grundlag for at indregne dynamiske effekter.

Ventetider i børne- og ungdomspsykiatrien, efterår 2025

Formandskabet undersøger udviklingen for børn og forældre i årene omkring et barns henvisning til udredning i børne- og ungdomspsykiatrien samt betydningen af ventetiden fra henvisning til udredning. Børns trivsel og skolefravær forværres i flere år før henvisningen, og både henvisning og udredning ser ud til at påvirke børns udvikling og forældres tilknytning til arbejdsmarkedet. Analysen kan dog ikke påvise effekter af ventetiden for den samlede børnegruppe, men tyder på, at lang ventetid kan have negative konsekvenser for især mødres arbejdsliv.

fm.dk